

**ТРИМА СМЕЛИ ЮНАЦИ И
ХАЛА МНОГОГЛАВА
ЧУВАШКА ПРИКАЗКА
[ПРЕРАЗКАЗАЛ НИКОЛАЙ
ТОДОРОВ]**

chitanka.info

Това било отдавна — толкова отдавна, че всички тогавашни хора вече са станали на прах; не са живи и онези, които са се родили по-късно.

Тогава живяла Голямата хала — колкото силна, толкова и зла: огън изригвала, всичко изгаряла, с опашката си планини събаряла, с ноктите си пропасти риела. Когато завиела, от воя ѝ през трийсет и девет земи шумата окапвала, реките пресъхвали. Всичко живо се бояло от нея.

Разсърдила се веднъж Голямата хала. Ревнала, изправила се в цял ръст, небето достигнала. Слънцето и месеца оттам откъснала. Слънцето в лявото си ухо скрила, месеца — в дясното.

Начаса притъмняло на земята. И в мрака Голямата хала се втурнала срещу хора и зверове — всичко живо изловила и изгълтала.

Земята опустяла. Ала не съвсем. В тъмнината Голямата хала не видяла, че в гъстата степна трева се било скрило малко момченце с врано жребче; в голямата гора под вековен дъб друго момченце с бяло жребче се било притулило; а горе, в планината, в една пещера се било спотаило трето момченце със сиво жребче.

Момченцата видели всичко. И щом Голямата хала отлетяла към своята далечна страна, те започнали да растат. Раснали, пораснали, станали смели юнаци. Онзи в степта се нарекъл Земя-юнак; другият в гората — Гора-юнак; а третият в планината — Скала-юнак.

Земя-юнак си изковал такъв меч, какъвто сто юнаци да се напънат не могат да повдигнат. Той го метнал на рамо като някаква тояжка.

Яхнал своя жребец, огледал степта. Навред била непрогледна тъмнина.

— Къде е светлината? — запитал Земя-юнак, но никой не му отвърнал. Той потупал жребеца по шията. — Да идем, Вранчо, слънцето и месеца да дирим, че без светлина не се живее!

А жребецът в отговор започнал да рови с копито земята, да тъпче тревите.

Земя-юнак го смушкал и препуснал през степта като вятър. Летял в мрака без път и посока. Излезнал край голямата гора. Гледа: Гора-юнак върти столетен дъб, прехвърля го от ръка в ръка, като с пръчица си играе, а наблизко пасе белият му жребец.

Гора-юнак съзрял в мрака конника на вран кон. Провикнал се:

— Накъде си се запътил, бате?

— Слънцето и месеца да диря.

— Вземи ме за дружина! Кривакът ми е як. Може да ти помогна.

— Тръгвай, братко! Сам юнак не е юнак — рекъл му Земя-юнак.

Гора-юнак яхнал белия си жребец и тръгнал с брат си. Много ли, малко ли вървели — в тъмата гледат нещо се мержелее: това било третият, най-младият им брат. Седи Скала-юнак и премята голяма канара от ръка в ръка — играе си. А край него пръхти сивият му жребец.

— Добра среща, братя! Накъде така? — извикал им Скала-юнак.

— Тръгнали сме да дирим слънцето и месеца.

— Вземете ме със себе си! Коров камък за оръжие имам. Може да ви помогна.

— Тръгвай, братко! Вярна дружина — яка твърдина — поканили го двамата.

Скала-юнак яхнал своя сив жребец и тримата тръгнали на път. Преминали високи планини, преплували дълбоки реки и излезли на широко поле. Пред тях блеснала Бяла река. През нея минавал сребърен мост, а на отвъдния бряг се виждал сребърен дворец.

Юнаците слезли от конете и влезли в двореца. А вътре — хубост невиждана! Греели сребърни звезди, подът бил постлан с шарени губери. На трапезата било наредено сладко ядене.

Наоколо не се мяркал жив човек.

Братята похапнали и легнали да подремнат. Заспали дълбок сън, но среднощ белият жребец неспокойно зацвил. Дочул го Гора-юнак, станал, взел си кривака и бързо излязъл навън.

А навън гърмяла и трещяла Бяла река. Една подир друга пристигнали девет вълни. Деветата носела сребърен престол. А на престола седяла хала с девет глави — всяка глава била увенчана със сребърна корона.

Ревнала халата:

— Аз съм малката щерка на Голямата хала. Диря вас тримата. На девет къса ще ви разкъсам, с огън ще ви изпепеля!

— Чакай, дъще на злото! — отвърнал ѝ Гора-юнак и стиснал дъбовия си кривак. — Рано е още да се хвалиш.

Рекъл това и размахал кривака наляво-надясно. Три пъти замахнал — деветте страшни глави откъснал. Обезглавена, халата се

търкулила в степната трева.

Гора-юнак изтрил потта си от челото, върнал се в двореца и събудил братята си:

— Ставайте, братя, че дълъг път ни чака.

Метнали се тримата юнаци на жребците и препуснали през полето. Много ли, малко ли вървели, гледат — пътя им прегражда Черна река. Над нея минава златен мост, а на отсрещния бряг се издига златен дворец.

Юнаците слезли от конете и влезли в двореца. А вътре — хубост невиджана: на тавана горят златни звезди, по пода постлани златни губери. Тежката трапеза отрупана с ястия, а домакините никакви ги няма.

Тримата братя похапнали и легнали да си починат. Сред нощта зацвил сивият жребец, затропал с копита. Скала-юнак скочил, грабнал канарата и излезнал навън.

А по Черна река заревали дванайсет мътни талази — един от друг по-високи и по-буйни. На дванайсетия талаз се люлеел златен престол, а на престола — дванайсетоглава хала; всяка глава увенчана със златна корона.

Халата ревнала силно:

— Аз съм по-голямата щерка на Голямата хала! Ида да отмъстя за сестра си. На дванайсет къса ще ви разкъсам, с огън ще ви изпепеля.

— Чакай, дъще на злото! Не бързай да се хвалиш — отвърнал Скала-юнак.

Запратил тежката канара към халата. Премазал я. Страшилището издъхнало начаса. Търкулили се дванайсетте златни корони на тревата.

Изтрил потта от челото си Скала-юнак, върнал се в двореца и събудил братята си:

— Ставайте, братя-юнаци! Тръгвайте по-скоро да намерим слънцето и месеца.

Отново тръгнали тримата братя през тъмната степ. Вихром полетели жребците. Дълго ли, кратко ли препускали, колко ли път извървели — никой там не е бил и никой не може да каже.

Задъхали се конете, покрили се с пяна. И конниците се изморили. Легнали да поспят и да съберат сили.

Заспали братята дълбок сън. И ето из мрака излязла Голямата хала — едната ѝ глава, колкото планина, а колко глави има — в

тъмното не се вижда. Опашката ѝ до небето стига. Завила се на обръч, оградила спящите юнаци, съска и се подсмивва:

— Не ще ми убегнете този път. Ще ви отмъстя за моите щерки!

Жребците трепнали, в един глас тревожно изцвилили. Скочили тримата братя и мигом се метнали върху седлата. Поискали да прескочат страшилището, но то засъскало, извило опашка и в още потесен обръч ги свило.

Сивият жребец се препънал в железните люспи на Халата и заедно със Скала-юнак политнал право в едно от гърлата ѝ. Халата го глътнала цял-целеничък.

Подскочил белият жребец, но не успял да прескочи Халата и полетял ведно с Гора-юнак в друго от гърлата ѝ. И него Халата глътнала цял-целеничък.

Останал най-старият брат да се бие с Халата.

Преди да се втурне, враният му жребец издумал:

— Не ме жали, юначе, удари ме до кръв!

Юнакът шибнал с все сила верния си кон. Закръжил като вихър жребецът, а юнакът завъртял своя меч — една след друга главите на Халата свалил. Улучил сгода, порнал търбуха на страшилището.

Тозчас изскочили на воля Гора-юнак и Скала-юнак. Не побягнали, а се втурнали на стария си брат да помагат.

Дълго траяла борбата. Накрай страшилището било победено.

Из разсечения му търбух наизлезли хора и добитък, зверове и птици — всичко, което Голямата хала била погълнала.

Бръкнал Земя-юнак в лявото ухо на Халата и извадил слънцето; бръкнал в дясното — извадил месеца. Запокитил слънцето и го закачил високо на небето. Тръгнало то от изток към запад, огряло земята, затоплило я. А щом залязло, хвърлил юнакът и месеца — закачил го на небето между звездите. Заплувал той по небето, засипал сребърни лъчи. Сега и нощта не била тъй тъмна и страшна.

Олекнало на хората, прибрали се по домовете си и спокойно заспали...

А тримата юнаци тръгнали по света да правят нови добрини.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.